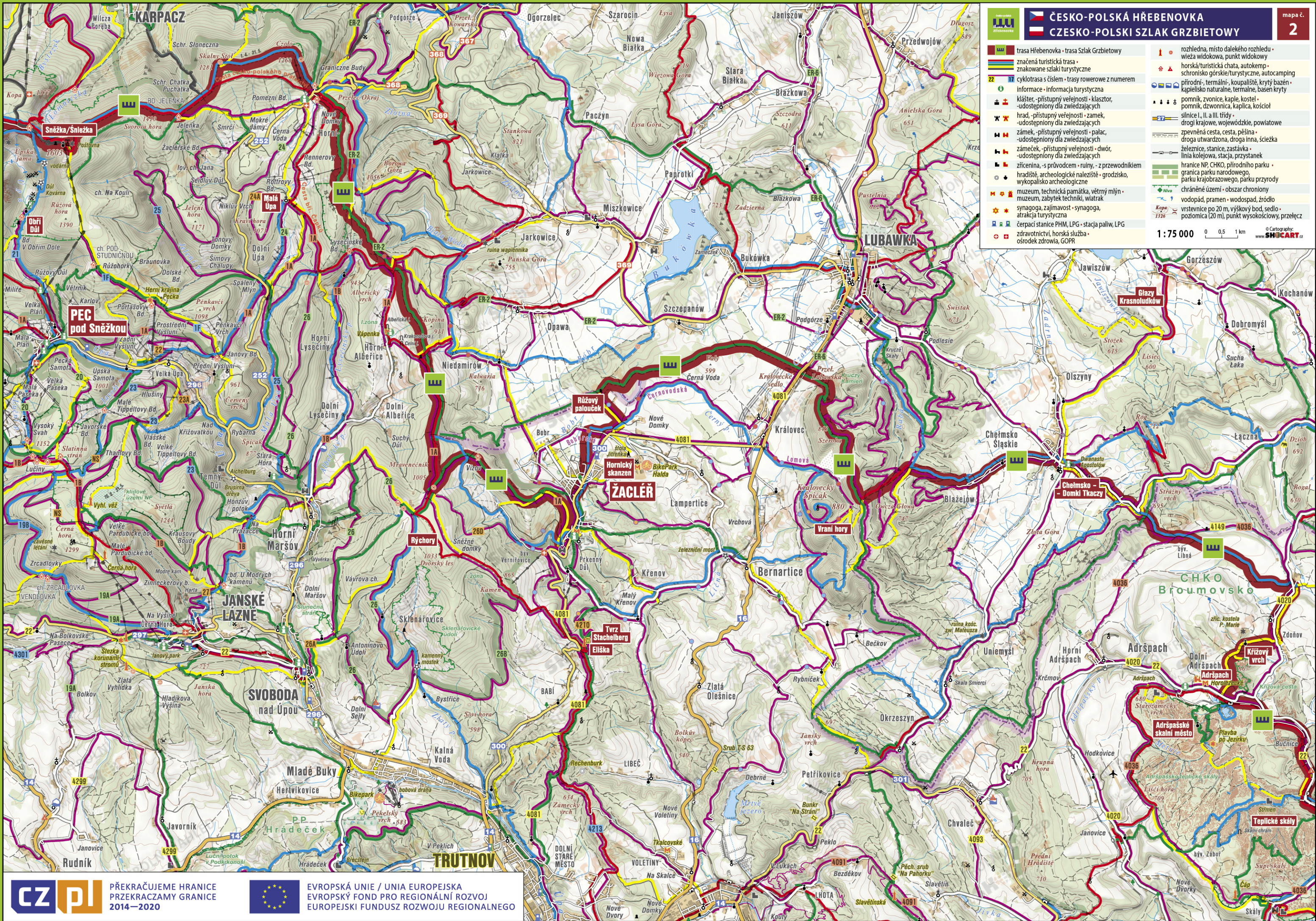

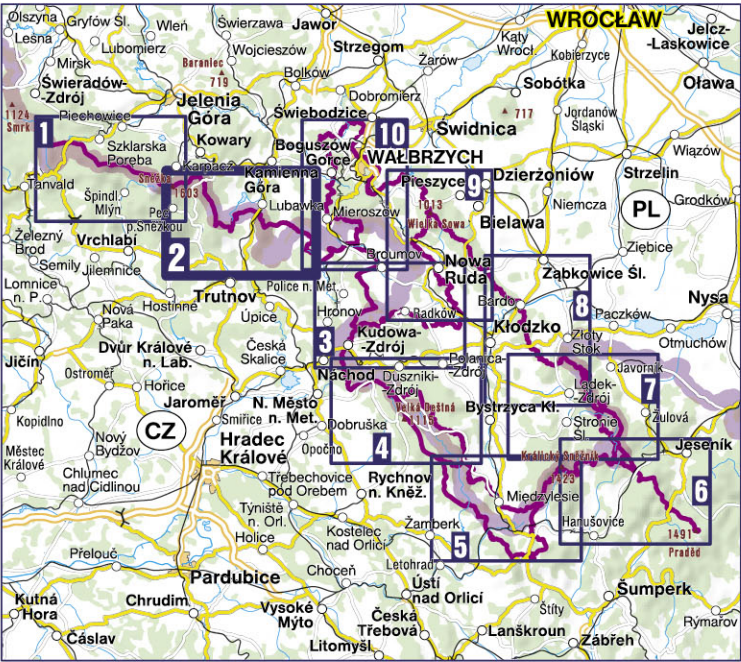

ČESKO-POLSKÁ HŘEBENOVKA | CZESKO-POLSKI SZLAK GRZBIETOWY

Od Jizerských hor až po Jeseníky, přes hranice čtyř krajů a dvou států, vede již od počátku 20. století trasa Hřebenovka. Situována je do česko-polského pohraničí, kde se nachází řada významného přírodního bohatství jako jsou horské masivy Krkonoš, Broumovska, Sovích hor, Bystřických hor, Orlických hor, Jeseníků apod. V letech 2018 až 2021 byl osmnácti partnery z obou stran hranice pod vedením Euroregionu Glacensis zrealizován projekt „Česko-polská Hřebenovka – východní část“, jehož prostřednictvím došlo nejen k novému vyznačení celé trasy, ale také k vybudování nových turistických cílů. Vzniklo celkem deset rozhleden a vyhlídek spolu s parkovací infrastrukturou, dvě nová informační centra a také nová přístupová stezka na rozhledny. Česká republika byla s Polskem nově propojena dřevěným mostem přes Divokou Orlici v blízkosti poutního místa Neratov v Orlických horách. Výsledkem tohoto rozsáhlého projektu je snaha o zvýšení zájmu o přírodní, kulturní a historické zajímavosti česko-polského pohraničí.

Od počátku XX wieku od Gór Izerskich aż po Jesioniki, przecinając granice czterech województw i dwóch państw, prowadzi trasa Szlaku Grzbietowego. Znajduje się na terenie polsko-czeskiego pogranicza, na terenie którego można znaleźć wiele bogactwa przyrodniczego: Karkonosze, region Broumovsko, Góry Sowie, Góry Bystrzyckie, Góry Orlickie, Jesioniki itd. W latach 2018–2021 osiemnastu partnerów z obu krajów pod patronatem Euroregionu Glacensis zrealizowało projekt „Polsko-Czeski Szlak Grzbietowy – część wschodnia“, dzięki któremu ponownie wytyczono całą trasę oraz zbudowano nowe atrakcje turystyczne. W sumie powstało dziesięć wież i punktów widokowych wraz z infrastrukturą parkingową, dwie nowe informacje turystyczne oraz nowa ścieżka prowadząca do wieży widokowej. Czechy z Polską połączył drewniany most przez Dziąką Orlicę zlokalizowany w pobliżu miejsca pielgrzymkowego Neratow w Górach Orlickich. Celem tego obszernego projektu jest zwiększenie zainteresowania atrakcjami przyrodniczymi, kulturowymi oraz historycznymi na polsko-czeskim pograniczu.

Adršpašské skalní město |

Adršpašskie miasto skalne

Adršpašské skály jsou charakteristické svými mimořádně hustě rozmístěnými skalními věžemi, roklami, úzkými průchody, skalními stěnami. Přírodní síly vymodelovaly v pískovcích nejrůznější tvary, jimž lidská fantazie přiklala romantické názvy jako např. Milenci, Džbán, Starosta a Starostová, Homole cukru apod.

Skály Adršpašské charakterizují se i neobvykle gestó rozemísčzenými věžami skalními, wąwozami, wąskimi przejściami i ścianami skalnymi. Siły natury nadały piaszkowcom różne kształty, którym ludzka wyobraźnia przypisała romantyczne nazwy, takie jak Kochankowie, Dżban, Starosta i Staroscina, Głowa cukru itp.

Balwany trpaslíků |

Glazy Krasnoludków

Glazy Krasnoludków čili Gorzeszowskie Skałki (česky: Balwany trpaslíků neboli Gořešovské skalky) se nacházejí nedaleko obce Gorzeszów v okrese Kamienna Góra (Kamenná hora) a jedná se o zcela výjimečné skalní útvary vymodelované působením vody a větru. Pojí se s nimi legenda o trpaslících, kteří v nich

údajně bydleli, byli vysokí asi dvě stopy, měli mohutné vousy a velká chodidla a byli oblečení do kabátů s kapucí.

Glazy Krasnoludków czyli Gorzeszowskie Skałki znajdują się niedaleko wsi Gorzeszów w powiecie kamiennogórskim i stanowią wyjątkowe formy skalne wyrzeźbione przez wiatr oraz wodę. Gorzeszowskie Skałki wyróżnia legenda o zamieszkujących je krasnoludkach, które podobno były wysokości dwóch stóp, miały ogromne brody i stopy, a ubrane były w płaszcz i kaptury.

Hornický skanzen Žacléř |

Skanzen górniczy Żacléř

V letech 1570 až 1992 probíhala na Žacléřsku hlubinná černouhelná těžba. Těžbu černého uhlí připomíná několik hlubinných uhelných dolů, jejichž těžní věže, ale i těžní stroje a části areálů byly prohlášeny za kulturní památku. V současné době se zde nachází hornický skanzen.

W latach 1570–1992 na ziemi żaclerskiej wydobywano węgiel kamienny, o czym przypominają stare kopalnie, których wieże wyciagowe a także maszyny górnicze i elementy infrastruktury uzyskały status zabytku kultury. Obecnie na tym terenie znajduje się skansen górniczy.

Křížový vrch | Wzgórze Krzyżowe

Přírodní rezervace Křížový vrch (původní název Rozsochatec, někdy nazývaná i Křížová cesta) je izolovaným pozůstatkem tabulové plošiny s několika skalními věžemi a pilíři. Na vrcholu skal je umístěn železný kříž z roku 1857 na pískovcovém podstavci s plastikami svatě Anny, Josefa a Jana Nepomuckého. Do skal formou basreliéfu je zasazená litinová křížová cesta, která je částečně polychromovaná a byla vytvořena v 17. století.

Rezerwat przyrody Wzgórze Krzyżowe (kiedyś nazywany Rozsochatec, czy też Droga Krzyżowa) to odosobniona pozostałość płaskowyżu płytowego z kilkoma wieżami i filarami skalnymi. Na szczycie skał umieszczono na cokole z piaskowca żelazny krzyż z 1857 roku, zdobiony rzezbami św. Anny, Józefa i Jana Nepomucena. W skałach w formie płaskorzeźb umieszczona została żeliwna droga krzyżowa z XVII wieku, która jest częściowo polichromowana.

Malá Úpa

Malá Úpa byla založena dřeváři z alpských zemí – Tyrolska, Korutan a Štýrska v 16. století a dnes je jednou z mála tradičních krkonošských obcí. Typické krkonošské horské chalupy, svěží louky a pastviny, bohaté lesy a křišťálový vzduch i voda lákají návštěvníky Krkonoš. Obec leží nedaleko nejvyšší hory Krkonoš Sněžky a je výchozím místem pro horskou turistiku. V zimě je to ráj pro běžkaře a lyžaře. Významnou památkou obce je barokní kostel sv. Petra a Pavla z roku 1805.

Wieś Mała Úpa została założona przez drwali, którzy dotarli tu z regionów alpejskich – Tyrolu, Karyntii i Styrii w XVI wieku. Obecnie to jedna z niewielu tradycyjnych karkonoskich wiosek. Typowa karkonoska architektura, łąki świeże i pastwiska, bogate lasy i kryształowo czyste powietrze oraz woda zachęcają turystów do przyjazdu. Miejscowość leży niedaleko najwyższej góry Karkonoszy, Śnieżki, i jest dobrym miejscem początkowym górskich wędrowek. Zimą przekształca się w raj dla narciarzy biegowych i zjazdowych. Niezwykle ciekawym zabytkiem architektury jest barokowy kościół św. Piotra i Pawła z 1805 roku.

Obří důl

Obří důl je název údolí, které se rozprostírá mezi úpatím Sněžky a Pecí pod Sněžkou. Vede jím nejkrásnější i nejnáročnější cesta na Sněžku, která je však v zimních měsících uzavřena v důsledku nebezpečí častých lavin. Tento poklad Krkonoš, lákající milovníky přírody již od středověku, byl utvářen Úpským ledovcem, který zde zanechal tři morény. Ledovcového původu jsou i další údolí, která sem ústí. Obří důl je přírodní rezervací s cennými rostlinami.

Dolina Obří důl rozpościera się od podnóża Śnieżki po miejscowość Pec pod Śnieżką. Prowadzi nią najładniejszą, a zarazem najbardziej wymagającą szlak, którym można wejść na Śnieżkę. Zimą szlak jest zamknięty z powodu zagrożenia lawinowego. Ten karkonoski skarb, przyciągający miłośników przyrody już od średnio-wieku, powstał na skutek przemieszczania się upskiego lodowca, który pozostawił po sobie trzy moreny. Także inne miejscowe doliny mają charakter polodowcowy. Obří důl to rezerwat przyrody, na którego terenie występują cenne gatunki roślin. Okoliczne doliny również są pochodzenia polodowcowego.

Pec pod Sněžkou

Pec pod Sněžkou je jedním z významných turistických středisek v zimním, ale i v letním období. Nejvyhledávanějším místem v létě je bezesporu nejvyšší hora České republiky Sněžka. Zdatní turisté mohou vystoupat na tuto horu pěšky několika cestami. Každoročně v srpnu se koná, u příležitosti poutě sv. Vavřince, výstup na nejvyšší horu Sněžku. V Obřím dole v informačním středisku Správy KRNP je umístěna stálá ekologická expozice o krkonošské přírodě Příroda člověku – člověk přírodě. A v zimě si tu přijdou na své milovníci lyžování, pro které tu byl vybudován systém lyžařských vleků a sjezdových tratí.

Miejscowość Pec pod Śnieżką to jeden z popularnych ośrodków turystycznych zarówno w okresie zimowym, jak i letnim. Latem najczęściej odwiedzanym miejscem jest bez wątpienia najwyższa góra Karkonoszy, Śnieżka. Turyści z dobrą kondycją mogą wejść na szczyt kilkoma szlakami. Co roku w sierpniu, przy okazji odpustu ku czci św. Wawrzyńca, organizowany jest rajd na Śnieżkę. W Centrum Informacji

Dyrekcji Karkonoskiego Parku Narodowego w Obřím dole mieści się stała wystawa ekologiczna poświęcona karkonoskiej przyrodzie pn. Przyroda dla człowieka – człowiek dla przyrody. Zimą zaś amatorzy narciarstwa mogą korzystać z bogatej infrastruktury wyciągów narciarskich i tras zjazdowych.

Rozhledna Eliška | Wieża widokowa Eliška

Rozhledna Eliška byla vybudována v roce 2014 a nachází se v nadmořské výšce 632 metrů v areálu dělostřelecké tvrze Stachelberg. Rozhledna měří 24,5 metru. Z rozhledny lze spatřit Libavské sedlo (Braná Lubawska) – mohutnou zemskou bránu spojující Slezsko s českým vnitrozemím, Vraní, Jestřebí a Orlické hory, Krkonošské podhůří, z vrcholů pak Bor, Hejšovinu a další. Z rozhledny je dobře vidět průběh trutnovské linie pohraničního opevnění a současně také rozlehlý areál stachelberské pevnosti.

Wieża widokowa Eliška została wzniesiona w 2014 roku na wysokości 632 m n. p. m. na terenie twierdzy artyleryjskiej Stachelberg. Z wieży o wysokości 24,5 m można podziwiać Bramę Lubawską, majestatyczną przełęcz łączącą Śląsk z centralną częścią Czech, Góry Krucze, Góry Jastrzębie oraz Góry Orlickie, pogórze Karkonoszy. Natomiast ze szczytów można dojrzeć Skalniak, Szczeliniec i inne. Z wieży również dobrze widać trutnowską linię przygranicznych umocnień, a zarazem rozległy teren twierdzy Stachelberg.

Růžový palouček

Labyrint – nový památník Jana Ámose Komenského v Černé Vodě. Místo, kde se učitel národů Jan Amos Komenský v roce 1628 naposledy rozloučil s rodnou vlastí a odešel do polského exilu. Památník odkazuje na vrcholné dílo Komenského „Labyrint světa a ráj srdce“. Zvidavým návštěvníkům neuniknou kovová písmena roztroušená po památníku, z nichž je možno sestavit tajemku, která se skládá ze tří slov.

Labyrint to nowe miejsce upamiętniające Jana Amosa Komeńskiego zlokalizowane w miejscowości Černá Voda. Miejsce, w którym nauczyciel narodów, Jan Amos Komeński, w 1628 roku po raz ostatni pożegnał ojczyznę i udał się na emigrację do Polski. Labyrint przypomina o największym dziele Komeńskiego – „Labyrint świata i raj serca”. Spostrzegawcze oko dostrzeże metalowe literki rozsiane po całym pomniku. Po ich odpowiednim ułożeniu będzie można rozwiązać zagadkę, która składa się z trzech słów.

Rýchory

Horský hřeben na jihovýchodním okraji Krkonoš. Hřeben Rýchor tvoří nejvýchodnější cíp Krkonoš – pás širokých zalesněných hřbetů od Horních Lysečín přes Mravenecník ke Sklenářovickému vrchu. Mezi chráněnými územími vyniká Dvorský les, zbytek přirozeného bukového pralesa ve výšce kolem 1000 m n. m.

Górski grzbiet na południowo-wschodnich obrzeżach Karkonoszy, najdalej na wschód wysunięty pas szerokich, zalesionych grzbietów, ciągnących się od wsi Horni Lysečiny przez szczyt Mravenecník po wzniesienie Sklenářovický vrch. Wśród lokalnych obszarów chronionych wyróżnia się Dvorský les, będący pozostałością dawnego lasu bukowego, który znajduje się na wysokości ok. 1000 m n. p. m.

Sněžka | Śnieżka

Nejvyšší hora v České republice, která má tvar trojbokého jehlanu, měří 1603 m. Je významnou dominantou východních Krkonoš. Severní srázy spadají na polské straně do údolí Lomnický, na jižní do Obřích dolů. Pojmenování vzniklo od přídavného jména Sněžná, sněhem pokrytá. Poprvé prý na Sněžku vystoupil roku 1456 neznámý Benátčan. Nejstarší stavbou na Sněžce je kaple sv. Vavřince postavená v letech 1655–1681. Na vrcholu Sněžky byla umístěna nejvýše položená pošta v Čechách.

Najwyższa góra Czech, która kształtem przypomina trójboczny ostrosłup, ma wysokość 1603 m n. p. m. To charakterystyczny punkt, dominujący w panoramie wschodnich Karkonoszy. Północne zbocza opadają po polskiej stronie do Doliny Lomnickiej, po południowej stronie do doliny Obří důl. Nazwa góry pochodzi od przymiotnika śnieżna – pokryta śniegiem. Podobno Śnieżkę po raz pierwszy zdobył w 1456 roku nieznaną Wenejczyk. Najstarszą budowlą jest kaplica św. Wawrzyńca zbudowana w latach 1655–1681. Przy szczycie Śnieżki znajduje się się najwyżżej położona poczta w Czechach.

Teplické skály | Skály Teplické

Teplické skály jsou součástí Národní přírodní rezervace Adršpašsko-teplické skály, která je největší rezervací svého druhu ve střední Evropě a patří k nejnavštěvovanějším přírodním zajímavostem České republiky. Necháte-li se zlákat k návštěvě Teplických skal, čeká vás procházka nádherným divokým skalním labyrintem, jehož monumentálnost bere dech.

Skály Teplické to część Narodowego Rezerwatu Przyrody Adršpašsko-Teplické Skály – największego rezerwatu tego rodzaju w Europie środkowej. Należy on do najczęściej odwiedzanych atrakcji przyrodniczych w Czechach. W Skalach Teplických można się udać na spacer po przepięknym dzikim labiryncie skalnym, którego majestatyczność zapiera dech w piersiach.

Tkalcovské domy |

Chełmsko – Domki Tkaczy

Dřevěné Tkalcovské domy tzv. Dvanácti apoštolů pocházející z 18. století jsou jedinou památkou tohoto typu v Evropě. Apoštolských domů bylo dvanáct, ale do dnešní doby se jich dochovalo jedenáct, protože jeden z domů, nazvaný Jidáš, shořel.

XVIII-wieczne drewniane Domy Tkaczy tzw. Dwunastu Apostołów to jedyna taka atrakcja w Europie. Domów Apostołów było dwanaście, jednak do dzisiejszych czasów ocalało jedenaście, gdyż jeden budynek, zwany Judaszem, spłonął.

Tvrz Stachelberg |

Twierdza Stachelberg

Tvrz Stachelberg byla v letech 1937–1938 budována jako součást předválečného československého opevnění nad Babím u Trutnova, na východním okraji Krkonoš. Expozice v objektu je doplněna o velké množství modelů dobové vojenské techniky, i jednotlivých pevnostních staveb. Unikátní součástí expozice je panoramatický model celého tvrzového obvodu o rozměrech 3x6 metrů, na kterém je zachycena celá tvrz v podobě po dokončení plánovaném na rok 1939.

Twierdza Stachelberg została zbudowana w latach 1937–1938 jako element przedwojennego czechosłowackiego systemu fortyfikacji na wschodnich obrzeżach Karkonoszy nad miejscowością Babi koło Trutnova. Na wystawie umieszczonej w obiekcie można oglądać wiele modeli ówczesnego sprzętu wojakowego a także kilka obiektów fortyfikacyjnych. Cennym elementem wystawy jest panoramiczny model całego systemu umocnień o wymiarach 3×6 m, przedstawiający całą grupę warowną w kształcie, jaki miała mieć po ukończeniu planowanym w 1939 roku.

Vraní hory | Góry Krucze

Plochou nevelké pohoří ležící na státní hranici s Polskem. Nejvyšší vrchy Vraních hor leží výhradně na českém území. Nejvyšším vrchem je Špičák, vysoký 887 m n. m. a tyčící se zhruba 300 m nad okolní krajinou. A proč Vraní hory? Obraz, který soustava vrchů vytváří, je více než podobný mohutnému leticím ptáku, svoji temnou barvou zalesněných strání připomínající nejvíce právě vránu.

To niewielkie pod względem powierzchni pogórze leży przy granicy z Polską. Najwyższe szczyty Gór Kruczych znajdują się wyłącznie na terytorium Czech. Najwyższym wzniesieniem jest Śpičák (887 m n. p. m.), który wznosi się na wysokość 300 m nad okolicą. Skąd nazwa Góry Krucze? Panorama, którą tworzy sieć szczytów, przypomina majestatycznie lecącego ptaka, a dzięki ciemnemu kolorowi zalesionych zboczy kojarzy się właśnie z krukiem.

Zámek Adršpach | Pałac Adršpach

V barokním zámku Adršpach se nachází první horelezecké muzeum v České republice, vytvářené ve spolupráci s Českým horelezeckým svazem. Expozice přibližuje pískovcové lezení, které k Adršpašsko-teplickým skalám neodmyslitelně patří. Další část je zaměřena na dobývání velehor. V interiérech jsou vystaveny fotografie, historické dokumenty i vybavení horelezců pro lezení na pískovcových skalách i ve velehorách. Kromě muzea se v zámku nachází také historická expozice, kavárna či expozice lnářství.

W barokowym pałacu Adršpach znajduje się pierwsze w Czechach muzeum poświęcone wspinaczce, które powstało we współpracy z Czeskim Związkiem Wspinaczkii. Można poznać arkaną wspinaczki po piaskowcach, które stanowią nierozłączny element krajobrazu Skał Adršpašsko-Teplických. Pozostałą część wystawy poświęcono zdobywaniu szczytów górskich. We wnętrzach zaprezentowano wiele zdjęć, starych dokumentów oraz sprzęt, z którego korzysta się podczas wspinaczki po skalach piaskowca oraz w wysokich górach. Prócz muzeum na terenie pałacu można również obejrzeć wystawę poświęconą historii i produkcji lnu lub skorzystać z usług kawiarni.

Žacléř

V nadmořské výšce 604 m n. m. leží pod Žacléřským hřbetem městečko Žacléř, východní brána Krkonoš. Nad městem stál již ve středověku hrad, který střežil obchodní stezku. Pod zámek se rozvíjelo městečko, jehož historické jádro zůstalo zachováno a v roce 2003 bylo prohlášeno za památkovou zónu.

Na wysokości 604 m n. p. m., pod masywem Żacléřský hřbet, leży miasto Żacléř, wschodnia brama Karkonoszy. W średniowieczu nad miastem górował zamek, który strzegł szlaku handlowego. U podnóża zamku rozwijało się miasto, którego centrum historyczne zachowało się do dziś, a w 2003 roku zostało objęte ochroną konserwatorską.

WWW.HREBENOVKA.CZ

ČESKO-POLSKÁ HŘEBENOVKA | CZESKO-POLSKI SZLAK GRZBIETOWY

Vydal: **Královéhradecký kraj**, Pivovarské nám. 1245, 500 03 Hradec Králové, Česká republika

Zpracoval: **SHOCart**, spol. s r. o., Zádveřice 48, 763 12 Zádveřice-Raková, Česká republika

Fotografie: archiv Královéhradeckého kraje, Euroregionu Glacensis, SGZK, archiv zámku Adršpach

© Cartography: **www.SHOCART.cz**, spol. s r. o. 2021 zakázka č. 9369

Veškeré reprodukc map nebo jejích částí jakoukoliv formou jsou možné pouze s předchozím písemným souhlasem vydavatele.

mapa č.

2